L. M. F., 15 kr; Nyhyttans badanstalt 84:05; Rya 52 kr, Sabbatsberg, Järle 41:50, Yxe skola 8:25; nr 1919 E. A. J., Stockholm 200 kr; nr 1920 A. S., Alanäset 10 kr; nr 1921 J. N., Kalmar 50 kr; nr 1922 R. M., Järnforsen till hem- och utresor 5 kr; nr 1923 B. o. F. M., Borås till Persons barn 10 kr; nr 1924 E. C., Forshult 10 kr; nr 1925 Syföreningen i Smål. Taberg gm. E. B., 96 kr; nr 1926 Mongolgruppen i Höganäs till P. G. Svenssons underhåll 55 kr; H. D-g, Stockholm till hem- och utresor 25 kr; Kollekter gm. Elsa Skallsjö: Mariefred 40 kr; Gärdshammars skola 21 kr; Kungsör 40 kr, d:o 36 kr; nr 1927 H. G., Angerdshestra till hem- och utresor 10 kr; Kollekt vid möte hos A. o. S. N., Bromsten till F. o. M. Perssons hemresa gm. S. H. 11 kr; nr 1928 Mongolvännerna i Åtvidaberg gm. O. A. 33 kr; nr 1929 A. o. S. J., Åsklanda till hem- och utresor 25 kr; nr 1930 A. B., Jämtl. Änge till d:o 50 kr; gm. d:o A. B. till d:o 50 kr; nr 1931 E. L., Norrtälje till d:o 20 kr; J. C., Stockholm 100 kr; nr 1932 H. W., Myckle till hem- och utresor 5 kr; nr 1933 H. P., Hälsingborg 10 kr; nr 1934 G. T., Finspong 5 kr; nr 1935 S. S., Öskeviksby 10 kr; nr 1936 M. A., Lilla Harrie 15 kr; nr 1937 D. U. F., Åsljunga gm. H. E. 150 kr; nr 1938 R. L., Tingsryd till hem- och utresor 10 kr; nr 1939 F. J., Nya Varvet 100 kr; nr 1940 T. H., Östadkulle 10 kr; J. M. O., Stockholm 10 kr; nr 1941 Åstorps Juniorförening gm. I. N., 100 kr; nr 1942 K. W., Ystad till hem- och utresor 10 kr; nr 1943 R. D., Örkelljunga till d:o 10 kr; nr 1944 P. W., Norrtälje 7 kr; nr 1945 A. o. A. N., Arvesund 50 kr; nr 1946 E. O., Gökhem till hem- och utresor 10 kr; Insamlat gm. Joel Eriksson: S. A., Jönköping till Vivan Almquists hemresa 10 kr; Mongolvänner i Jönköping gm. R. A., till d:o 191:75; H. A., Jönköping 10 kr; Fru R. till Vivan Almquists hemresa 5 kr; »i stället för blommor vid fru Lagergrens bår» 5 kr; d:o vid Ebba Svenssons bår 10 kr; M. o. E. A., Jönköping till Vivan Almquists hemresa 26 kr; J. A., Jönköping till d:o 10 kr; E. N. till d:o 5 kr; Kollekt vid B. I., Östertälje 12 kr; Östra Tärnsjö 20 kr; M. Ö., Bollstabruk 10 kr; Tärnsjö 41 kr; Älvåsa, Tärnsjö 20:45; E. o. T. M., Huddungeby 10 kr; A. E., Tärnsjö till hem- och utresor 10 kr.

Varmt tack till varje givare.

»Alla tungor skola bekänna, Gud Fadern till ära, att Jesus Kristus är Herre». Fil. 2:11.

Ljusglimtar från Mongoliet

— 26:te årgången —

ORGAN FÖR SVENSKA MONGOLMISSIONEN.

Redaktör: *J. M. Ollén.* Ansvarig utgivare: *Magnus Havermark.*

Prenumerationspris kr. 2: — per år.

Prenumeration direkt genom expeditionen, Brunnsgatan 4, Stockholm.

Tel. 10 62 05. Postgironummer 51015.

Lindbergs Tryckeriaktiebolag, Stockholm 1945

75563

Ljusglimtar från Mongoliet

TIDSKRIFT FÖR SVENSKA MONGOLMISSIONEN

N:r 12	EXPEDITION: Brunnsgatan 4, Stockholm	Dec. 1945

Guds omsorg om våra mongoler.

Den som skriver dessa rader kom nyss att bläddra i årgångarna för 1941 och 1942 av Ljusglimtar.

Då var det väckelse därute — väckelse bland våra kristna. »Vi fick se, hur Gud slog ned djävulens verk och utförde sina egna härliga gärningar», skriver jublande en missionär. »Det var som om hela atmosfären renats. Vilken glädje och befrielse, när bekännelserna voro gjorda och Gud kom med sin nåd till hjärtana», heter det. Och från en annan station rapporteras om 11 hednadop. Anden var på färde.

Nu efteråt förstå vi, att denna tid var en Guds särskilda fostringstid, en särskild beredelsetid för vår svaga församling av gammalhedniska nykristna.

Den tid som sedan följde blev full av prövningar. Missionärer måste fly, ockupationsmaktens tryck blev allt våldsammare, de ensamma kristna utsattes för ovana och snärjande frestelser. Somliga ha sviktat, men om andra berättas, att de ej blott själva bevarat sina själar i Gud, utan även i viss mån förmått uppehålla andlig verksamhet i de gamla formerna.

Se här Guds ledning. Hade ej väckelsen av 1941 och 1942 ägt rum, skulle säkert församlingen därute ej mäktat bestå det svåra prov, som de mörka tunga skickelser, som sedan följde, hade med sig.

Se här Guds nåd, Guds fostrande visdom. Han vill ej, att den svaga planteringen därute skall helt fördärvas av ondskans stormar. Han har fridens tankar och ej ofärdens om densamma.

Vårt utomordentliga uppdrag.

Av redaktör *Jakob Lundahl.**

Vi hava vårt medborgarskap i himmelen, och därifrån vänta vi ock Herren Jesus Kristus såsom en frälsare, vilken skall så förvandla vår förnedringskropp, att den bliver lik hans härlighetskropp — genom den kraft, varmed han ock kan underlägga sig allt. Fil. 3:20—21.

Vi ha vårt medborgarskap i himmelen. Vi vandra här på jorden även såsom jorderikets medborgare, men vårt rätta hemland, vårt fädernesland, det är på andra sidan.

Där ha vi våra livsrötter. Dit höra vi. Det är så, som det heter i Efesierbrevet, att Gud har försatt oss med Kristus i den himmelska världen. Där leva vi egentligen. Och när vi gå här nere bland människorna, så må det vara klart för oss, att vi gå här som himmelens representanter bland jordens folk, som Jesu Kristi vittnen, såsom de, vilka icke äro av värden, liksom *han* icke är av världen.

Såsom himmelrikets medborgare ha vi fått ett uppdrag att utföra, ett utomordentligt uppdrag, och det är att predika evangelium om riket för alla folk på jorden, alla folk intill jordens ände. Och när detta evangelium om riket så är förkunnat, då skall änden komma, heter det.

Detta är alltså vårt stora uppdrag: att till jordens yttersta ändar förkunna frälsningens evangelium.

Medan vi gå här nere som himmelrikets medborgare, så vänta vi ock på Frälsaren, vår Herre Jesus Kristus. Han skall komma igen och upprätta sitt rike på jorden, som han har lovat.

Vi vänta honom från himmelen. Om vi vänta honom på det rätta sättet, så är det alldeles klart, att vi inte kunna vara sysslolösa med hänsyn till det uppdrag han givit oss och med hänsyn till vår natur såsom himmelrikets medborgare.

Om vi säga, att vi vänta vår Herre Jesus från himmelen och samtidigt äro likgiltiga för det stora uppdrag han har anförtrott åt oss, så vänta vi honom icke på det rätta sättet.

Vi säga: han kan komma när som helst. Ja, det kan han. Men det är klart, att vi *icke* äro *redo* att möta honom, om vi icke allt vad i vår förmåga står fullgöra det uppdrag han givit oss; nej, då *äro* vi *icke* redo för hans ankomst, då vänta vi honom *icke* på det rätta sättet.

* Anförande vid Svenska Mongolmissionens böne- och offergudstjänst den 11 nov. i Betesdakyrkan.

Den som väntar, han arbetar också. Han arbetar allt vad i hans förmåga står för att fullgöra uppdraget och, ville jag säga, för att täckas den Frälsare han väntar på. Må detta vara vår inställning, att under det vi som himmelrikets medborgare vänta Frälsaren från himmelen vi äro honom trogna i arbetet för hans stora rikssak — hans medarbetare för världens frälsning.

Flygpostbrev från våra missionärer.

Snar hemresa över Amerika ställd i utsikt.

Den 10:de oktober sändes från vår expedition ett telegram till våra missionärer i Peking, vari bland annat anhölls om upplysning om läget där ute.

Ett svarsbrev avsänt den 14 oktober genom amerikanska Röda Korsets förmedling, har nu anlänt. Det är avfattat på engelska och undertecknat av vår nyligen frigivne missionär, broder Paul Georg Svensson, och det lyder i översättning som följer:

»Tack för telegram mottaget i förra veckan. Alla hoppas att få resa hem över Amerika möjligen före jul, enligt överenskommelse mellan amerikanska och svenska myndigheter. Ställningen på vårt missionsfält är osäker. Inga underrättelser ha anlänt på en och en halv månad vare sig från våra mongoler eller från dr Fotland och hans medarbetare. Planerad resa till våra stationer före hemresan är troligen omöjlig att utföra. Vi tänker försöka göra upp med Kalgan-missionärerna angående vår egendom och våra affärer. Vi må alla bra, men missionär Almblad är svårt sjuk i magsjukdom, förträngning i tolvfingertarmen med blödning och kräkning. Han behöver våra förböner.

Hjärtliga hälsningar till styrelsen, anhöriga och vänner. En särskild hälsning till mitt hem och mina anhöriga. Allting är bra sedan min frigivning i maj månad.»

Paul-Georg Svensson.

Det är både glada och sorgliga underrättelser i detta brev. Med beklagande och sorg tar man del av meddelandet om vår gamle vän, missionär Almblads sjukdom. Å annat ställe i dagens

nummer meddelas att fru Almblad i brev till missionär Eriksson bekräftat att hennes make en tid varit mycket svårt sjuk men hon omtalar nu, att en viss förbättring inträtt. Broder Almblad har städse varit en trofast vän till vår mission och till våra missionärer, liksom han under decennier varit verksam som bibelspridare på vårt fält och härmed utfört en god och gagnelig gärning.

Underrättelsen om, att en överenskommelse uppnåtts mellan svenska och amerikanska myndigheter om snar hemresa för våra missionärer över Amerika är en god nyhet, som kommer att glädja missionsvännerna landet runt, då de nogsamt veta, hur väl de våra äro i behov av en tids vila i hemlandet. Må nu Gud hjälpa även i fråga om deras ersättares utresa så fort tidsförhållandena medge det.

Vid förfrågan på Utrikesdepartementet ha vi fått bekräftat, att underhandlingar förts med de amerikanska myndigheterna om hemresa över Amerika för svenskar i Kina, och att det i princip är klart för dessa resor, som möjligen redan påbörjats. Några närmare detaljer angående våra missionärer utöver vad ovanstående brev meddelar ha vi dock inte fått genom U. D.

Strid på liv och död.

En mongols kamp för sin själ.

Av missionssekreterare *Magnus Havermark.**

En dag kom en ung mongol som jag förut träffat samman med i hans faders tält, ridande till vår missionsstation Hallong Osso. Det var hövdingesonen Enke Billek. Han kom för att söka bot för ett fult sår i ansiktet. Missionär Joel Eriksson tog hand om honom och behandlade såret. Den unge mannen gjorde på oss alla ett mycket sympatiskt och gott intryck. Han var ovanligt vaken och pigg och visade stort intresse för allt det nya han kom i beröring med men kanske mest för kristendomen.

* I det nyutkomna arbetet »I egna händer» förekommer följande intressanta uppsats, som innehåller en hel del för våra läsare okända detaljer ur vår år 1933 avlidne, oförgätlige evangelist Enke Billeks liv.

Enke Billek.

Under den tid han bodde på stationen för behandling fick han dagligen höra talas om Jesus Kristus. Missionärerna kände, att han var öppen för evangelii budskap. Vid våra dagliga bönestunder var han en flitig deltagare. Nästan genast anade han, att det var något underbart stort att tro på Jesus, Frälsare-guden. Han greps av de klara, enkla linjerna för gudsgemenskap, som bibeln anvisade, och med stort intresse läste han igenom Nya Testamentet. Det var emellertid inte bara bibelns klara språk, som grep honom, det var redan från första början, som om den gudomliga kallelsen rört vid det allra innersta hos honom, som om Jesus direkt sagt till honom: »Följ mig». Redan tidigt hörde jag honom säga orden: »Jag måste följa Kristus». Senare hörde jag honom upprepa samma ord till och med under tider, då han sjunkit djupt i synden.

Just vid denna tid höll Gerda Ollén på med översättning av en biblisk historia och behövde därvid hjälp av en läs- och skrivkunnig mongol. Enke Billek fick börja med renskrivningsarbete för missionens räkning. Han trivdes med detta, och under arbetets gång blev han mer och mer övertygad om kristendomens sanning.

I hans hem började man emellertid bli orolig. Ryktet om hans intresse för utlänningarnas religion hade letat sig väg dit. Fadern var nu död, men modern skickade upprepade bud till honom att

komma hem. Han återvände därför hem, medförande en del renskrivningsarbete för missionens räkning. Hemkommen var det som om han vaknat från en dröm. Han såg livet och förhållandena i föräldrahemmet i nytt ljus. Han såg, att även prästerna, som gingo ut och in i hans hem, voro stora syndare och därför inte hade någon möjlighet att frälsa andra. Han såg dessa avgudar, som voro gjorda av människohänder, och han greps av tomheten i avguderiet. Trots häftigt motstånd från alla i hemmet återvände han därför snart till missionsstationen. Mer och mer förmärktes ett större allvar i bibelstudiet och en allt djupare längtan att få uppleva det som bibelordet visade på. Där ute på mongolstäppen i ett litet tarvligt rum låg så en dag den unge mongolen på sina knän och tillsammans med honom några missionärer. Det blev bön ur hjärtedjupen. En människosjäl föddes in i Guds rike, och ett liv vigdes åt Guds tjänst. Över den lilla skaran av bedjare i det torftiga rummet sänkte sig i den stunden en frid och salighet, som övergår allt förstånd. Då de reste sig upp från bönen, lyste den unge mongolens ansikte som förklarat. »Till evig tid vill jag vara hans. Hans slav vill jag vara.» Så ljöd hans bekännelse.

Men nu var det, som om kampen om hans själ först hade begynt på allvar. I samma lilla rum en kort tid därefter sitter återigen den unge mongolen. Hans ansikte var mörkt, hårt och kallt. Allt hade förvandlats. Det var som om en isande kall vind dragit fram därinne. »Jag ger upp alltsammans. Jag kan inte, jag orkar inte. Hur skulle också jag, en ensam man, förmå stå emot hela min familj, min släkt, mina grannar och vänner, hela mitt folk? Varför skulle jag nu bryta mig ut ur släkten? Mina förfäder ha gått före mig, led efter led, led efter led. Hellre då gå tillsammans med dem, även om de alla gått fel väg.»

Så stormade och brusade det i den unge mannens inre. Stilla ljöd missionärens ord till honom: »En människa, som en gång sett en skymt av Jesu ljus och härlighet, kan aldrig bli densamma som hon förut var. Du kan vända tillbaka till mörkret. Men det kan aldrig bli som förr, sedan du en gång mött Frälsaren. Utan honom kan du aldrig finna lycka för din själ.»

Dröjande kom det: »Nej — inte lycka. Men jag kan draga mig fram i livet. Det kan bli drägligt — — — och det blir lättare. I morgon återvänder jag hem.»

Före nästa dags inbrott hade Gud emellertid på nytt vunnit seger i hans inre.

»Gud har övervunnit mig», så ljöd hans hälsning tidigt nästa morgon, och åter strålade hans ansikte av en stilla frid. Vilken

kamp kämpades det ej dessa dagar! Mörkrets makter tycktes liksom förena sig för att till varje pris söka vinna honom åter. Å andra sidan förnams en förunderlig Guds kraft. Missionärerna riktigt kände, att Gud ville utföra någonting särskilt ibland dem, och tid avskildes för bibelstudier i första hand med Enke Billek och två andra unga män, som också önskade bli kristna. De kristna grundsanningarna genomgingos, och undan för undan syntes vägen ligga klar för de tre. Snart begärde de också att få bli döpta och förenade med den kristna församlingen.

Dopet var bestämt till en söndag i februari 1918. Sista dagarna dessförinnan kämpades åter en hård kamp på den lilla missionsstationen. »Du måste gå hem och tala med de dina först, innan du tar dopet», viskade en röst inom Enke Billek. Tvekande lyssnade han, och snart var hela hans själ återigen ett rov för stridiga tankar, som kämpade om herraväldet.

»Frågar du dem, som äro fiender till Herren Jesus, så är det alldeles säkert, att de avråda dig. Gud är den ende, som kan ge dig visshet. Gå inte hem utan bed till Gud. Människor ha intet med detta att göra.» Så rådde honom den kristne mongolen, evangelisten Gendun. Återigen låg där en liten skara på knä inför Gud, kämpande i det täta mörkret om en själ, som drogs av hedendomens och mörkrets makter. Det var ångest och rop och tårar. Men även nu segrade ljuset, och när de reste sig upp från bönen, lyste det från allas ansikten.

Det var första gången ett dop förrättades på den lilla missionsstationen ute på stäppen. Av de två kristna, som funnos förut, hade den ene döpts i Kina och den andre på en missionsstation i Mongoliet 60 sv. mil västerut. Med bävande glädje i sina hjärtan hade missionärerna motsett denna dag. I sju långa år hade de arbetat, bedit och hoppats på den dagen.

Det blev en helig högtidsdag med stor, strålande glädje, som fyllde människornas hjärtan. Även utomstående, som voro med, grepos av det heliga allvar, som präglade högtiden. Det var tacksägelse, lov och pris och tillbedjan inför Honom, som med kärlekens makt övervinner mörker, frälsar och räddar. Hade vi tidigare varit en smula oroliga för att hedningarna möjligen skulle ställa till med tråkiga uppträden, så förbyttes vår oro i en stilla glädje. Med en sällsamt klar, strålande glans lyste högtiden över oss. Den blev inte bara ett minne utan en upplevelse, som bar oss i tider av nöd och kamp och ångest, som återigen måste genomkämpas.

För Enke Billeks del blev kampen inte lättare efter dopet. Det dröjde inte många dagar, förrän den ena deputationen efter den

andra kom till missionsstationen och försökte, somliga med lockmedel av olika slag och andra med hot, att få honom tillbaka. Ingenting kunde dock nu vare sig locka eller skrämma Enke Billek från den väg han slagit in på. Han kom igenom denna svåra tid men berövades allt det som han på jorden räknat dyrt och kärt. Hans moder, som han vördade och älskade, var förvandlad till hans hätskaste motståndare, hans hustru blev fråntagen honom. Han var berövad sitt tält, sin boskap, ja, all sin jordiska egendom. Han gjorde några försök att få behålla åtminstone något. Då han första gången efter dopet for till sitt hem, bad han mig följa honom alldenstund han fruktade, att släktingarna i annat fall inte skulle släppa honom levande ifrån sig. På nytt fick jag nu uppleva kampen om denna själ, som Gud givit åt oss. Därute mitt i hedendomen blev striden än hetare än på missionsstationen, där en liten bedjande skara dock fanns som ett stöd.

Enke Billek hade emellertid på ett förunderligt sätt vuxit andligen på den korta tid han varit kristen. Hans studier i bibeln hade också fört honom fram till en mognad och värdighet, som till och med utomstående måste lägga märke till. Jag hörde honom lugn och stilla vittna om den Frälsare han lärt känna på ett sätt, som kom hans motståndare att tystna. Den djupaste stillhet rådde i det fullpackade tältet, då han för släkt och vänner talade om vad han upplevt. Ivrigt, nästan andäktigt, lyssnade de, och man trodde, att han vunnit dem för sin sak. Men då han slutat, började en gammal lamapräst banna honom för att han klandrat och talat illa om deras präster och deras gudar. Den gamle blev allt ivrigare, ju längre han höll på. Snart hade han fått hela församlingen att vända sig mot den unge, kristne mongolen och hans utländske följeslagare. Det började se rätt hotande ut, och jag undrade, om de skulle begå några våldshandlingar mot oss. Lamaprästerna voro svårast och hade nog gripit till våld, om inte en hövding kommit. Troligen hade han blivit kallad av några av de mera sansade bland släktingarna. Hövdingen försökte på ett helt annat sätt få Enke Billek tillbaka. På ett lugnt och värdigt sätt sökte han övertala honom att inte lämna fädernas väg. Alla försök voro dock fruktlösa. »Menar ni, att jag skulle kunna falla ned och tillbedja dessa avgudar, sedan jag funnit frälsning hos den ende, sanne Guden? Nej, jag måste följa Kristus, vad ni än säga eller göra med mig.» Till sist måste de lämna honom. Att han fruktade det värsta, förstod jag, ty han rådde mig att ingenting äta på kvällen. Man kunde inte veta, vad de kunde göra med maten. Till sist tystnade bråket omkring oss,

Enke Billek och Ultji går ut på sin första missionsresa.

och vi lämnades ensamma för natten. Sedan vi i bön anbefallt oss i Guds beskydd, somnade vi och sovo till långt fram på nästa morgon.

Nu var de betydligt lugnare omkring oss, och Enke Billek försökte komma till någon praktisk uppgörelse med sin mor och sina släktingar. Att han inte kunde bo hemma hos dem, stod klart för honom. Han gjorde därför anspråk på att dela hemmet. Han ville ha ett par tält och en del av boskapen och flytta därifrån. Härutinnan mötte han emellertid på nytt ett kompakt motstånd. Såväl modern som alla släktingarna sade bestämt ifrån, att inte ett tält och inte ett djur skulle han få, om han gick till utlänningarna och anslöt sig till deras lära. Som en man skulle de sätta sig däremot. Enke Billek började återigen känna sig en smula tveksam. Skulle han behöva lämna all jordisk egendom för

att följa Kristus? Detta blev ett nytt prov. Han hade ju mer än tillräckligt med boskap och egendom för att leva ett lugnt och bekymmerfritt liv. Måste han komma nästan som en tiggare till utlänningarna? Han bad om Guds ledning och hjälp. Då rann honom i minnet ordet i Matt. 19:29: »Och var och en, som har övergivit hus eller bröder eller syster eller fader eller moder eller barn eller jordagods för mitt namns skull, skall få mångfaldigt igen och skall få evigt liv till arvedel.» Han blev så stilla inför detta ord. Man såg, att han vunnit en ny seger, och på min fråga, hur vi nu skulle göra, svarade han sakta: »Jag lämnar allt, jag måste följa Kristus.» Det var ju dock inte att förundra sig över, om den unge hövdingesonen en smula nedstämd red ifrån sitt föräldrahem. Den häst han red på och kläderna han hade på sig var det enda han hade med sig därifrån. Men friden i hans själ blev djupare, och han vittnade om frälsningen genom Jesus Kristus med en kraft och en glöd, som kom de mongoler, som hörde honom, att häpna. Detta var något alldeles nytt, och de förstodo intet därav. Men de anade, att det var något förunderligt att vara en kristen.

Utblottad på allt jordiskt men rik och lycklig i Gud bosatte sig Enke Billek nu på missionsstationen. Med öppen famn tog den lilla kristna skaran i Hallong Osso emot honom.

Inom vår mission var han den som vi knöto de allra största förhoppningar vid. Under de första åren efter hans dop skulle dock dessa förhoppningar många gånger förbytas i missräkning. Det gick lättare för Enke Billek att stå rak och stark i de heta duster han först hade att utstå än att alltid vinna seger i de dagliga, små striderna med alla de frestelser, som mötte honom. Nog var han på sin vakt mot avguderi och annan hedendom, men i andra avseenden blev det syndafall inte en utan många gånger. Spel, dryckenskap och andra laster fastnade han gång på gång i.

Med vemod och sorg i våra hjärtan hörde vi en sommar mongolerna tala om hans slarviga liv. Gång på gång försökte jag komma till tals med honom, men han slank alltid så lätt undan. Gud släppte honom dock inte.

Sent en lördagskväll öppnades min dörr sakta och in kom Enke Billek. Sorg och förtvivlan präglade hans ansikte. »Jag är så olycklig, att jag kan inte leva», stönade han fram. Jag sökte lugna honom. »Vet du, vilket liv i synd och last jag levat den sista tiden?» frågade han. »Nog har jag anat, att det inte varit bra», svarade jag. Nu följde en bekännelse om hur han undan för undan dragits med i än den ena, än den andra lasten. »Men jag måste ju följa Kristus, och nu är jag så långt borta från

honom», suckade han förtvivlad och föll ned på sitt ansikte. Jag böjde mina knän bredvid honom. Det blev en het kamp med tårar, bekännelse och bön. Jag pekade på Jesus, som kommit för att uppsöka och frälsa det som var förtappat. Så småningom lugnade sig stormen, och vi riktigt kände de gudomliga fadersarmarna, som räcktes ut och omfamnade den förlorade sonen, som kom tillbaka till fadershuset.

Nog blev det även senare syndafall, men Enke Billek var ärlig i sin kristendom. Han kunde inte hyckla, han försökte aldrig förneka eller urskulda sina felsteg. Därför blev han inte liggande i synden utan sökte sig åter och åter fram till nådens tron för att få synderna förlåtna. Gud kunde också använda honom i sin tjänst. Vi sågo, hur han trots sina brister mer och mer växte till både i kunskap och andlig mognad.

I missionens tjänst hade han flera olika uppdrag. Han var vår förste typograf, då vi lyckats skaffa en tryckpress. Han blev också skollärare, bokspridare och predikant. Han var en god talare, medryckande och övertygande, dock var han mycket beroende av sina känslor. För att vara mongol var han ovanligt lättrörd. Vad som kanske mest fattades hos honom var vardagens sega uthållighet.

Så kom tiden i Urga då Enke Billek var med oss. Han blev då erbjuden en mycket god anställning i det statliga undervisningsväsendet. Han antog anbudet.

Vi missionärer fick till sist vår dom. Inom sex veckor skulle vi lämna Urga. Vi måste avveckla vårt arbete, försöka sälja våra missionsstationer samt packa och ordna för resan ned till södra Mongoliet. Vi hade mycket att göra dessa dagar, men det gick dock inte att glömma Enke Billek. I vårt inre kände vi, att han just de dagarna kämpade en hård kamp. Inte många dagar efter det han lämnat stationen kom han tidigt en morgon och sökte upp mig. I förtvivlan ropade han: »Nu orkar jag inte längre. De må döda mig eller göra vad de vill med mig, men jag måste följa Kristus.»

Han berättade nu, hur han haft det de sista dagarna. »Då jag skulle tillträda platsen, gav man mig ett papper att underteckna. I detta stod det, att jag aldrig fick göra någon propaganda för kristendomen. Jag fick inte ens nämna Kristi namn. Detta papper vägrade jag att skriva under. Jag fick dock stanna, men hotades med att jag skulle skjutas, om jag började tala om min tro. Jag kände det omöjligt att leva, om jag inte fick bekänna Kristus. Å, vilket lidande! Det var som om man oavlåtligt vred ett borr runt i mitt hjärta. Döden är lättare än denna oupphörliga

Enke Billek med mor och hustru.

sargande smärta. Jag kan inte lämna Herren Jesus. Allt får fara. Ja, de får döda mig. Men jag kan inte tiga om Herren Jesus», slutade han sin berättelse.

Han uppsökte en hög mongolisk ämbetsman, som hade hand om hans anställning. Denne var en högt bildad man med akademisk grad. Inför honom avlade han en bekännelse om sin tro, som väckte den största häpnad. Mongolen sade sig förstå, att en sådan tro måste vara någonting stort. Han hade tidigare också träffat människor med samma tro. »Sådana människor kan man ingenting göra åt, ty vad man än gör så är de fasta i sin tro. Jag vill därför inte hindra dig att följa din övertygelse och inte heller göra dig något ont.» Så slutade uppgörelsen lättare än vad både Enke Billek och vi fruktat. Såväl han som vi förstodo, att det kunde ha gällt livet för honom.

Han blev emellertid utvisad från Urga och kom tillbaka till södra Mongoliet. De erfarenheter han gjort under denna tid satte djupa spår i hans liv. Man kunde se, att hans gång hädanefter blev mindre ostadig. Han hade kommit närmare Gud. Han tjänade som lärare och evangelist och var en pelare i församlingen. Som få var han avhållen av de kristna mongolerna.

Hans slut blev hastigt och blodigt. Han blev en martyr. En rövarskara på flera hundra man anföll och plundrade Golchaggans missionsstation. Då de efter slutat värv lämnade platsen, togo de som gisslan för en stor lösensumma med sig de båda ledarna Gendun och Enke Billek. Efter att en längre tid ha släpat dem med sig från plats till plats råkade rövarna i strid med soldater. Under denna strid dödades Enke Billek, men gamle Gendun lyckades fly. Från dem som voro närvarande ha vi hört, att Enke Billek in i det sista vittnade om sin Frälsare. De sista ord vi ha från honom äro: »Ni kan döda mig, om ni vill, ty jag har en plats beredd hos Gud, och dit går jag.»

På kristen mark i hedniskt land.

Uråldrigt missionsföretag som dött, men lever upp igen.

Av löjtnant *Henning Haslund.**

Den tjugusjätte april 1927 kämpade sig min karavan fram mot en vinande sandstorm. Två av våra tjugufyra kameler hade störtat av utmattning dagen innan, och de återstående voro så svaga, att vi knappast vågade göra halt av fruktan för att aldrig mer få kamelerna på benen igen.

Vi voro långt inne på Durbethövdingens sterila domäner på väg mot mongolklostret Batkhalag, där vi hade vårt samlingsläger och varifrån den samlade expeditionen inom kort skulle bryta upp på sin långa färd mot väster.

Plötsligt upptäckte jag några konturer, som för ett ögonblick lockade mig bort från den stora ledarkamel, i vars lä jag knogade mig fram.

Här, ett par hundra kilometer norr om »Blå staden», lågo på stäppen ruinerna av en stor stad, som troligen varit centrum för en stor lantbrukande befolkning. Utanför de sammansjunkna stadsmurarna syntes tydliga spår av bevattningskanaler, och överallt syntes kvarnstenar, stenmortlar och de ornamenterade granitstenar, som alla voro huggna i form av sarkofager. Nedtill på dessa sarkofagliknande granitblock voro kors inhuggna, och deras översta delar voro försedda med spiralformiga estrangeloinskriptioner, som voro mig främmande.

De många korsens stad.

Det vilade över hela denna döda stad en betagande stämning, och jag kände mig bunden till platsen av en förnimmelse, att om man kunde lätta på den mystikens slöja, som århundranden hade kastat häröver, skulle man stå inför en stor upplevelse.

* Den bekante danske mongolforskaren Henning Haslund har nyss utgivit en ny bok »Asiatiska strövtåg», som på ett åskådligt sätt skildrar förf:s upplevelser från otaliga mongolfärder och som även vittnar om hans varma sympati för det mongoliska folket. Här tillåta vi oss anföra ett intressant kapitel, där missionen beröres.

Men då jag hastade in i det fallande mörkret efter den döende klockklangen från min bortdragande karavan, anade jag ej, att de människor, som en gång hade verkat här, och som nu sovo under de korsprydda sarkofagerna, också hade lyssnat till vägledande klockklang men av ett helt annat slag.

Expeditionen fortsatte ut på sin långa färd, och det följde år med många andra upplevelser och uppgifter men också med stunder, då jag grubblade över mystiken med den döda stad, jag beträtt i resans början.

Men medan jag forskade i Tibets bergskedjor och Turkestans oaser fanns det andra vita män, som i gränsområdena utanför Kinas mur funno andra spår från forntiden.

En mängd bronssigill, som blevo funna i Ordosöknen sydväst om »Blå staden», uppvisade samtliga på tryckytan ett kors, och en tysk vetenskapsman upptäckte norr om »Blå staden» ett enda sarkofagliknande granitblock, som var ornamenterat och påskrivet på samma sätt som de gravstenar jag sett i min döda stad. Han konstaterade att inskriptionen var syrisk och inte mongolisk, som jag hade förmodat.

Dessa fynd medverkade till att man kunde lokalisera och fastslå en del uppgifter i Marco Polos och andras medeltida Asienresenärers skildringar, och man ansåg sig ha funnit den verkliga bakgrunden till den mest mystiska av alla de fantastiska berättelser, som nått fram till Europa från det okända Centralasien.

Våra europeiska förfäder trodde på en mäktig kristen härskare i det fjärran Tatariet, vilken regerade över väldiga kristna horder, och så fast var denna deras tro, att påvarna i Rom och frankernas kejsare sände ut folk för att finna denna fjärran kristenhet, och korsriddarna upphörde aldrig att hoppas att denne kristne härskare skulle galoppera fram ur dunklet i öster för att komma dem till hjälp i deras kamp mot de mohammedanska turkarna.

Man kallade denne mystiske härskare för Prestor John, Presbytern Johannes eller prästkonungen Johannes, och namnet på hans kristna folk påstods vara keraiter.

Det är svårt att säga hur pass giltiga grunder Europas korsriddare hade för sin tillit till den kommande hjälpen från Centralasien, men vi veta att Marco Polo i sin oförlikneliga Asienskildring omtalar, att han träffade en hövding, som med en del av sitt folk tillhörde den nestorianska kristendomen och som påstod sig vara en sonson till Presbytern Johannes. Denne hövding, som kallade sig konung Georg, träffade Marco Polo i en stad, som han kallar Tenduk och om vars läge man i långa tider förde en resultatlös diskussion.

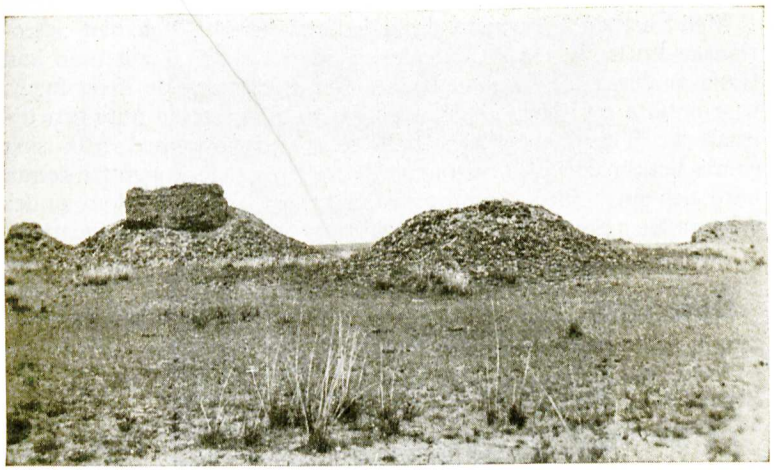

Ruiner efter uråldrig kristen stad.

De nestorianska kristna drev mission här i gamla tider.

Den kanadensiske historikern Martin och svensken Georg Söderbom, som båda voro medlemmar av min sista expedition gjorde mycket för att klarlägga detta spörsmål. Vid de forskningar, som dessa två företogo, fastslogs det, att den döda stad jag sett 1927 endast var en av flera liknande städer, vilkas invånare varit nestorianska kristna och vilka använt sig av gammalsyriska skrivtecken.

Det finns en systerstad till den sydligaste av dessa döda nestorianerstäder, vilka numera bebos av kineser och som av våra dagars mongoler kallas för Tokhto. Det är troligt att detta namn är identiskt med Marco Polos Tentuc.

Men hur kom det sig att keraiterna, dessa Centralasiens tatarer, omvändes till kristendomen, levde efter den gamla kyrkans ritualer och tillbådo den Vite Krist på en tidpunkt, då våra nordiska förfäder ännu offrade till Valhalls gudar?

Eftersom man konstaterat att Presbytern Johannes' kristna rike tillhörde den nestorianska sekten samt att de använde sig av samma gammalsyriska alfabet, måste man utgå ifrån att de blivit omvända av nestorianska präster, ty om dessa vet man, att de drogo ut på långväga missionsresor sedan sekten blivit bannlyst först i Mindre Asien och därefter i Persien.

Men varthän försvunno dessa kristna keraiter och den nestorianska kristendomen i Centralasien så spårlöst, att allt man kan finna är deras för länge sedan utdöda städer och de sarkofager, som berätta om deras död? Man får antaga, att de antingen utrotats av Tumetmongolerna, då dessa stormade ned från sina gamla betesmarker i Nordmongoliet, eller att de uppgått i denna hord och med tiden förlorat sin sista rest av kristendom under inflytandet av Guldkhanens kraftiga propaganda för lamaismen.

Den store svensken Franson grundlägger ny mission.

Många martyrer.

Då den store svenske missionsorganisatören Fr. Franson på en av sina resor kom till gränstrakterna utanför kinesiska muren, fann han ett vilt land, vars befolkning var långt djupare fästad vid allt slags avguderi än något annat av de många hednafolk han mött på någon av sina många andra missionsresor.

År 1892 knäböjde Fr. Franson på den stäpp, som en gång varit prästkonungen Johannes' kristna rike, och hans bön om Guds hjälp för stäppens hårda och avvisande befolkning ledde till grundandet av de två organisationer, som här utöva mission — Svenska Mongolmissionen och Svenska Alliansmissionen.

År 1893 förrättade missionären Emanuel Olsson dop, varvid aderton av dessa hedningar omvändes till kristendomen. Något senare kunde Franson utsända ytterligare fyrtiofem missionärer till områdena norr om den stora muren, och innan seklets slut hade man startat en liten missionstidning och översatt många svenska sånger till de inföddas språk.

Men så kom boxarupproret i Kina, och tio år efter det att denna nya missionsverksamhet tagit en så lovande början, hade de allra flesta av dess svenska missionärer och omvända infödda måst besegla sin tro med sitt blod.

Och sålunda kom det sig att en liten grupp svenska missionärer på sin flykt undan de härjande boxarna blevo upphunna av dessa och ledo martyrdöden på en plats, varifrån man för århundraden sedan måste ha kunnat höra ekot från nestorianernas kristna kyrkklockor.

Men dessa svenska martyrers stoft blevo ej lagda till vila under korsprydda sarkofager; deras nakna kroppar blevo utkastade till föda åt vildmarkens rovdjur, och endast deras avhuggna huvuden begravdes i salt i förväntan på den dag, då man kunde

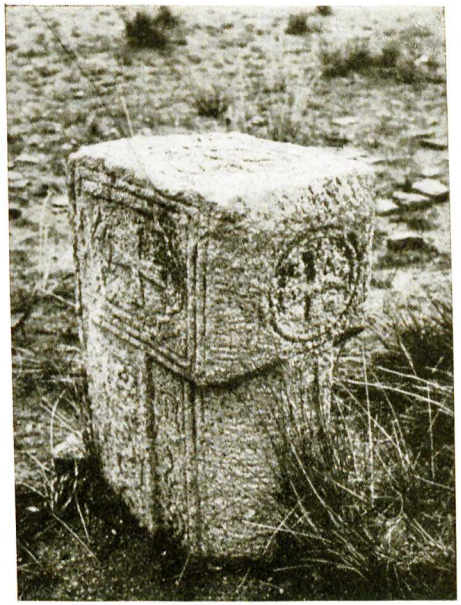

Kristen gravvård från nestorianska tiden.

byta ut dem mot det silver, som Kinas gamla änkekejsarinna hade utlovat för varje utländsk djävuls långnästa huvud.

Men något silver blev aldrig utbetalt för dessa odåd. Sedan änkekejsarinnan flytt för de utländska trupper, som kommo för att bestraffa boxarnas ogärningar, grepos de svenska missionärernas mördare av fruktan, och innan den expedition, som sänts ut för att ta reda på missionärernas öde, nådde ogärningsplatsen, försökte man utplåna allt som kunde röja den.

En gammal herde visade dock vägen dit, och i askan efter ett stort bål fann man en barnsko och en lång ljus hårfläta. Askan uppsamlades och fördelades på lika många kistor som det funnits mördade missionärer, och de gravsattes alla väster om »Blå staden».

Nya sändebud i de mördades spår.

Men den kristna lärans förkunnelse i gränstrakterna norr om kinesiska muren förstummades ej med dessa martyrer, ty nya missionärer kallades snart till samma fält, och nya kapell reste sig ur de nedbrändas ruiner. Deras spröda små klockor kalla

oförtrutet på den mängd, som böjer sig för praktfulla Buddhabilder, vänder sig mot Mohammeds heliga stad eller lyssnar till schamantrummornas dova muller.

Då och då händer det att någon av alla dessa, som varken funnit hjälp i sin nöd eller tröst i sin sorg hos alla de gudar som hålla honom i sin makt, lyssnar till den spröda klangen från främlingarnas lilla klocka och sluter sig till den menighet, som tillbeder främlingarnas gud.

Och följer man med en av dessa skaror, föres man till Svenska Alliansmissionens station i utkanten av »Blå staden». Stationen är belägen några få stenkast från den gård, där den för sina dygder och laster så beryktade Tzŭ Hsi upplevde sin barndom, hon, vilken som änkekejsarinna inspirerade boxarupproret och vållade så många kristnas död.

Den lilla klockan, som oförtrutet klämtar från sin spinkiga klockstapel, är av svenskt ursprung, — en av de första missionärerna förde den med sig från sin skånska hembygd.

Kapellet är en avlång byggnad, vars vitkalkade murar lysa fram mellan den omkringliggande stadsdelens grå lerkojor. Från kapellets höga takås höjer sig ett spinkigt kors, som blänker i solljuset som ville det bekräfta klockans kallelse.

Omkring kapellet ligga alla de små byggnader grupperade, som rymma skolrum, sjukstuga och verkstäder, där det under veckans sex söckendagar härskar mycken aktivitet. I bakgrunden ligger det lilla boningshus, som är missionärsparet Wibergs hem här ute på det arbetsfält, dit de känt sig kallade; med sitt platta tak och sina grågula lermurar liknar det mångfaldiga andra kineshus, men från de blanka fönstren strålar det ut en stämning av trivsamhet och festlig lycka, som skiljer det från alla andra.

Huset är omgivet av en trädgård, som ligger i tryggt vinteride, men vars ordnade prydlighet låter en ana dess sommarprakt.

I ett hörn av trädgården står en hög minnessten med långa inskriptioner på kinesiska; ett pompöst minne av överste Chao som 1914 sändes ut för att bekämpa denna trakts många banditer. Chao löste sin uppgift så väl att regeringen gjorde honom till general och stenens inskription är hans vittnesbörd om att orsaken till alla hans framgångar var att han på denna plats blivit kristen.

Den lilla klockan kallar och kallar, och menigheten strömmar in genom kapellets vidöppna dörrar. De fördela sig på smala bänkar, som kanta den långa mittgången. Alla äro rena och fina, och alla betrakta mig med ett stelt, men säkert välmenande grin.

I slutet av mittgången står en hög träkateder mot ett rött sidendraperi, vars påsydda skrifttecken uttrycka bibliska sentenser på kinesiska.

Församlingen uppgår till c:a sextio kineser, och män och kvinnor sitta fördelade på var sin sida om mittgången. Kvinnorna äro i flertal, och bland dessa finnas också de flesta ungdomarna. För övrigt består menigheten mest av äldre människor. Några av dem äro så gamla, att de som kristna upplevat boxarupprorets skräckperiod.

Och så är det de många rödklädda kinesbabies, som sitta tryggt placerade i mödrarnas knä. De äro missionens hopp för framtiden.

Fru Wiberg tar plats vid den lilla svenska orgeln och hela menigheten stämmer upp den psalm, som var Titanics dödssång.

En lång mager kines med en blick, som hade han stora upplevelser att berätta om, stiger upp på predikstolen. Det är pastor Wang, den kristna församlingens lärdaste och mest aktade medlem. Han söker och fångar allas blickar, och så utlägger han bibelns text på ett språk och ett sätt, som om han anförtrodde församlingen något han själv i går varit vittne till i närmaste by.

Hans språk är så fängslande, hans minspel så vägledande, hans personer så välkända och deras upplevelser så vidunderliga, att till och med de små kunna följa med och alla glömma att han talar om utlänningens Gud.

Pastor Wangs fader var en av missionens första kristna och en av de få som överlevde boxarförföljelserna. Också han hade misshandlats tills han ansågs vara död, varpå hans sanslösa kropp kastades i floden för att flyta bort med strömmen. Men i det kalla vattnet kvicknade han till och lyckades i skydd av mörkret simma till stranden och fly undan i säkerhet. — — —

Pastor Wang har slutat sin predikan och de församlades miner röja att de låtit sig övertygas om sanningen i hans ord. Alla böja de sig i djup andakt då det är tid för bön, och ingen tänker på att det är den svenske missionären Wiberg, som tagit deras egen pastor Wangs plats vid altaret, ty alla känna de sig nu som kristna, och alla tro de på samme Gud.

Kapellet utrymmes, dess klocka har hängt sig till ro, och den lilla flocken kristna sprider sig mellan de mångfaldiga, som anropa platsens gamla gudar.

Skola de återkomma i ständigt större skaror, eller skola de uppslukas och försvinna liksom nestorianerna före dem?

Jag tror på den lilla skånska klockans mission där ute i denna fjärran trakt.

Lärarinnan Anna-Lisa Thorsell.

Syster Sigrid Jonsson.

Nya missionsarbetare.

Som i ett föregående nummer meddelades, antogs vid styrelsens sammanträde den 11 sept. sjuksköterskeeleven Sigrid Jonsson och lärarinnan Anna-Lisa Thorsell till missionärskandidater i vår mission.

Vi presentera här dessa våra två vänner, som stå redo att ge sina liv åt missionsverket på vårt fält.

Sigrid Jonsson är född den 10 jan. 1918 i Offerdals församling i Jämtlands län. Syster Sigrid skriver: »Jag är född och uppväxt i ett troende hem, där missionen haft en stor plats. Min första lektyr var Missionstidningen Budbäraren och 'Ljusglimtar från Mongoliet'. Där följde jag med så att jag kände till varje missionär och varje missionsstation. Jag bad ofta till Gud, att jag skulle få bli missionär då jag blev stor. Till Mongoliet ville jag dock inte. Nej, det var Afrika som lockade. Vilken högtid var det inte då vi hade besök av någon missionär som berättade och visade bilder därutifrån.

Men den första aningen om att det ändå var Mongoliet som väntade på mig tror jag att jag fick vid missionärerna Olléns och Skallsjös död. Jag var då bara tolv år, men jag minns som i går hur det grep mig. Sedan dess har Mongoliet aldrig släppt taget om mitt hjärta. Väl kom det en tid då missionen sköts undan till följd av andra intressen och annat sällskap än mis-

sionens folk. På våren efter det jag fyllt sexton år fick jag nåd att överlämna mig åt Gud.

Efter min omvändelse kom tanken på missionen tillbaka, men jag avfärdade den då först som barnsliga fantasier. Jag vågade inte tro, att Gud skulle kunna och vilja använda mig till något så stort. Att jag ville bli sjuksköterska, hade jag tidigt klart för mig. Jag behövdes emellertid hemma, och ekonomien lade också hinder i vägen.

Vintern 1937—1938 blev det emellertid möjligt för mig att få resa till Bibelinstitutet vid Hagaberg, Östertälje. Vad jag var lycklig! Det blev en underbar tid, men till klarhet om vad som var Guds mening med mitt liv kom jag inte då. Jag reste hem och var hemma nära tre år. Sommaren 1940 var jag med på en bibelkurs i Östersund. Där kom missionskallelsen starkare än någonsin, och jag kände, att jag måste ta ställning till den. Jag kämpade och bad om visshet, och jag fick den. Jag skall aldrig glömma missionsmötet på söndag eftermiddag. Visst syntes det som om alla vägar voro stängda för mig, men jag visste att Gud kunde öppna dem när han ville. Hösten 1941 fick jag återvända till Bibelinstitutet och gå igenom en andra kurs. Under denna tid kom jag på allvar i beröring med mongolmissionens vänner.

Det var med bävan jag satte mig i förbindelse med missionsstyrelsen. Vad hade jag att komma med! Men jag blev mottagen med mycken kärlek.»

Så långt denna skrivelse.

Syster Sigrid går nu sista året av sin elevkurs på Östersunds lasarett.

Anna-Lisa Thorsell är född den 12 oktober 1912 i Börstig församling i Skaraborgs län. Hon utexaminerades vid småskoleseminariet i Strängnäs 1935 och har sedan dess innehaft lärarinneplats.

Om sin kallelse till Mongoliet skriver fröken Thorsell:

»Jag kan ej säga, när tanken på missionärskallet första gången väcktes. Det är i varje fall mycket länge sedan. Jag tror att jag då var i 12 à 13-årsåldern.

Genom 'Ljusglimtar från Mongoliet' lärde jag känna och älska mongolmissionen, och det missionsfältet blev mitt på ett alldeles särskilt sätt. I min tidiga ungdom tedde sig Mongoliet för mig som något mycket avlägset, men ändå något som jag aldrig riktigt kunde komma ifrån. Men sedan trädde Mongoliet fram som i ett blixtljus, och framtidsdrömmar i annan rikt-

ning togo slut. Jag erkänner villigt, att jag inte alltid känt detta så lätt. Min kamp för att bli villig att gå har varit både lång och svår. Jag skäms över mig själv, när jag tänker på detta.

Jag har dröjt med att skriva till Eder om denna min kallelse, men jag har velat, att Herren så där tydligt skulle föra mig fram till handling. Detta skedde inte förrän i våras. Jag har känt mig otålig många gånger och jag har tyckt att tiden gått mig ur händerna. I sådana stunder har jag sagt till mig själv: 'Om inte Gud har bråttom, behöver inte du ha det.' När jag tänkt på de många påfrestningar som jag vet möter en missionär i Mongoliet har min bön varit: 'Gud gör mig lika viss om din kallelse, som jag är viss om att jag hör dig till.' Om Herren nu öppnar vägarna för mig till Mongoliet, så tror jag, att jag inte behöver tvivla på kallelsens äkthet. Jag har lämnat mitt liv i Herrens händer och sagt: 'Ske din vilja.'»

Vi hälsa våra vänner välkomna och tacka Gud för att han sänt dem till att tjäna verket därute.

Paul Georg Svenssons lidandeshistoria.

"Med bibeln i hand".

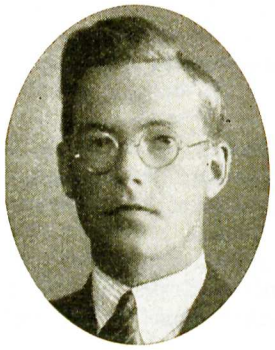

Redaktör Rolf Lamborn som levererat en serie korrespondenser till Stockholms-Tidningen särskilt om japanernas bedrifter under krigsåren i Fjärran Östern, har i dagarna besökt Peking och härvid sammanträffat med våra mongolmissionärer. I en rapport, daterad Peking den 29 nov. och publicerad i nämnda tidning den 30 november, lämnas en del upprörande detaljer om vår vän Paul Georg Svenssons fängelsetid. Vi citera följande avsnitt:

»För de skandinaviska missionärerna i Nordkina och Mongoliet var de japanska ockupationsåren fyllda av ständig fruktan och oro, husvisitationer, hotande rykten och hänsynslös utpressning. Dag och natt var de övervakade och riskerade ständigt häktning för spioneri på grund av falsk angivelse eller av japanerna själva arrangerade fällor och uppkonstruerade anklagelser. Svenskarna var speciellt utsatta, och som ett monument över japanernas omänskliga grymheter står häktningen och tortyren av två svenska missionärer, varav den ene som genom ett under undgick döden, medan den andra, en 60-årig kvinnlig missionär, två gånger blev utsatt för japanernas fruktade vattenbehandling.

Två år och tre månader satt Paul Georg Svensson i Svenska Mongolmissionen fängslad i Kalgan. Han vägrar bestämt att berätta om de hemska upplevelserna. Jag träffade honom härom dagen, endast fem månader efter frigivandet. Det var på sätt och vis överraskande hur han hämtat sig, men under den tillkämpat lugna ytan och bakom det vänliga glada leendet var det inte svårt att spåra oro, omedveten skygghet, fruktan och alltjämt spända nerver, som känsligt inregistrerade allt omkring oss, där vi satt i Hotel Wagon Lits läsrum.»

»Han berättade villigt rena data, men så fort jag berörde anledningen till häktningen, upplevelserna i fängelset och den japanska tortyren, skakade han på huvudet med en trött gest och svarade:

— Låt oss inte tala om det!

Han har inte ens berättat något för sina närmaste vänner, sade mig andra missionärer. Japanerna har troligen avtvingat honom ett löfte att inte berätta om saken, och trots att löftet avtvingats honom, är Svensson tydligen ovillig att bryta sitt ord.

Med ledning av Svenssons egna knapphändiga upplysningar samt vad andra missionärer meddelat, att de hört från ortsbefolkningen, har jag kommit fram till ungefär följande händelseförlopp:

Den 15 februari 1943 trängde japanska Gestapomän och militärpolis in i Svenssons hem i Golchaggan i Mongoliet, där han varit stationerad sedan 1934. De slog Svensson med en järnstång i pannan så att blodet rann och vände upp och ner på hela huset, sökande efter papper och fotografier, varpå de gav sig i väg och tog med sig Svensson. Enligt en uppgift hade han falskeligen angetts för spioneri.

Han fördes till Kalgan och spärrades in tillsammans med vanliga kinesiska och mongoliska förbrytare. Tre veckor förflöt utan att saken togs upp, och i mitten av april skickades han till det militära högkvarteret. Japanska spioner lades in i hans cell, och långa pressande förhör vidtog, ackompanjerade av idelig tortyr av alla slag. Han insjuknade i slutet av april i av löss förorsakad fläcktyfus.

I mitten av maj uppsökte japanerna det norska missionssjukhuset i Kalgan och meddelade, att de ämnade överföra en sjuk fånge, men avkrävde sjukhusledningen den strängaste tystnad. Den norske diakonen Godtfred Rekkebo ger i en skriftlig rapport en gripande bild av den döende Svenssons tillstånd vid ankomsten till sjukhuset.

Svensson satt i bilens baksäte, hållande en liten engelsk bibel i händerna, skriver Rekkebo. Till oigenkännlighet illa klädd och med långt skägg erbjöd han bilden av en döende. Inga tecken på misshandel kunde då upptäckas, men utslagen visade, att han hade tyfus. Ansiktet var förvridet, pupillerna stora, stirrande och uttryckslösa. Han talade osammanhängande, kunde ej känna igen vännerna och visste ej sitt eget namn. Kroppen var hopskrumpen och uttorkad, varför saltinjektioner gavs.

Tillståndet betraktades som hopplöst, men krafterna var överraskande och tilltog gradvis. Efter tre veckors vård var faran över och utslagen försvunna, varvid märken framträdde efter slag på huvud och fötter.

I slutet av juli hämtade japanerna Svensson och återförde honom till fängelset, där han i augusti dömdes till ett års fängelse. Domstolen svor sig fri från allt ansvar för tortyren men uppgav aldrig Svenssons förmenta brott utan förklarade endast, att han själv visste vad han gjort.

Efter domen fick Svensson motta besök av sin hustru samt mat och behandlades enligt egen utsago hyggligt av den kinesiska personalen, men när tiden för hans frigivande var inne i augusti 1944, ingrep Gestapo och förhindrade hans lösgivande. Den ständiga förhalningen och ovissheten knäckte till slut Svenssons nerver. Först den 7 maj 1945 släpptes han i ett miserabelt tillstånd och med förstörda nerver.»

Så långt denna rapport. Framställningen slutar med en skildring av hur brutalt den japanska militärpolisens chef, Ido, under krigsåren farit fram bland utlänningarna i norra Kina, ej minst bland de svenska missionärerna, som ständigt — tidvis dag ut och dag in — trakasserats och ofta utsatts för utpressningar och hot och dagligen och stundligen måst vara beredda på häktning. Denna japanernas framfart motiveras med deras otroliga spionskräck. Vidare berättas, att samtliga skandinaviska missionärer uttrycka sin stora tacksamhet över de svenska myndigheternas strävan att bistå dem under den svåra tiden samt över de penningförsändelser, som regelbundet kommit dem till handa.

*

Av ovanstående framgår, att de våra därute, särskilt vår broder Paul Georg Svensson synes ha haft att genomgå mycket svåra lidanden, till och med svårare än vi här hemma räknat med. Hur svårt de än haft det, ha de alla undkommit med livet genom Guds nådefulla ingripande och torde nu snart få resa hem. Den ovan nämnde tidningsmannen ger också uttryck för sin beundran inför missionärernas mod: »ingen vill ge tappt, de visa prov på oräddhet och obruten vilja».

Meddelanden.

En böne- och offergudstjänst för mongolmissionen hölls söndagen den 11 nov. i Betesdakyrkan, Stockholm.

Redaktör *J. Lundahl* öppnade sammankomsten med ett kort, kärnfullt anförande utgående från Fil. 3:20, 21. Pastor *G. Gehlin* höll därpå högtidstalet präglat av varm missionskärlek och illustrerat av en rikedom av belysande berättelser och anekdoter. Till grund för sin framställning hade tal. valt Ap. 2:8.

Missionssekreterare *M. Havermark* meddelade en del uppmuntrande erfarenheter om missionsfolkets trofasta offervillighet och andra vittnesbörd om hur »Kristi kärlek tvingar».

Damkören medverkade med väl utförda sångnummer. Gudstjänsten avslöts med ett kort, men varmt bönemöte, vari representanter för styrelsen, missionärskåren och missionärskandidaterna togo del. I kollekt insamlades ett belopp av över 500 kr.

*

I det brev från våra missionärer som återfinnes på annat ställe i tidningen säges mycket litet om ställningen på vårt missionsfält.

Av meddelanden i dagspressen härom framgår emellertid att strider pågår litet varstans i norra Kina, särskilt i trakterna av den kinesiska muren, det vill säga strax söder om vårt missionsfält som tydligen starkt beröres av dessa fejder.

Den gamla huvudstaden Peking där alla våra missionärer för närvarande vistas hålles av amerikansk militär. Strax utanför och runt omkring Peking kämpar dock olika kinesiska arméer om makten. Rykten om evakuering av alla missionärerna i norra Kina till Amerika har också återgivits i dagspressen. Detta torde dock endast ha varit eventualiteter som diskuterats men som dock inte verkställts.

*

Med detta nummer följer ett inbetalningskort avsett för insändande av prenumerationsavgiften för »Ljusglimtar från Mongoliet» för 1946. Jämte inbetalningskortet följer också en prenumerationslista. Vi ha runt om i vårt land vänner, som hjälpa oss att sprida »Ljusglimtar från Mongoliet» genom att samla prenumeranter på tidningen. För att underlätta prenumerantsamlandet medsända vi nu denna lista.

Som vi tro, att det utom de vänner som redan stå som prenumerantsamlare, finns många flera vänner bland tidningens läsare som kunna och kanske också vilja hjälpa oss att samla prenumeranter, låta vi prenumerationslistan medfölja till hela vår läsekrets. Den utsändes med bön om att den skulle få hjälpa till att utöka upplagan. Försök att samla åtminstone någon ny prenumerant. Se vidare härom i prenumerationsanmälan på annat ställe i detta nummer.

Om vi var och en skaffar tidningen en ny prenumerant, skulle ju upplagan fördubblas. Vi vågar knappast sikta så högt, men nog låge detta inom möjlighetens område. Låt oss göra vad vi kunna.

*

Vi ville fästa våra vänners uppmärksamhet på att i likhet med vad tidigare varit fallet, på inbetalningskortet finns en rubrik som heter *missionsoffer*. Vi ha skrivit denna rubrik under bön till Gud om att den skulle få påminna om mongolmissionens behov av medel för verkets fortgång.

Vi behöva knappast säga att behoven nu äro stora. Den dyrtid som länge rått därute har inte blivit mindre pressande utan snarare tvärtom.

*

Missionär Joel Eriksson skriver till Ljusglimtar:

Efter den japanska kapitulationen synas vi ha blivit mera avstängda än förut från de våra därute. Av tidningarnas telegram veta vi att förbittrade strider rasa i norra Kina mellan kommunisternas och nationalregeringens trupper och det är väl orsaken till att vi hört så litet från de våra.

Därför var det en stor överraskning för oss att här om dagen få ett Röda-Korsbrev från fru Almblad, avsänt från Peking den 4:de oktober. Hon skriver bl. a.: »Som Ni nog vet har min man varit mycket sjuk — för en månad sedan trodde vi att hans timglas snart var utrunnet. Nu är han dock mycket bättre, men ännu svag. Han kan bara sitta uppe en liten stund i taget. Bara han inte får någon mera magblödning, skall vi vara så innerligt tacksamma». Om de våra därute berättar fru A.: »Edra

missionärer vänta nu också på den dag då de skall få lyfta på vingen och fara hem. Vi hoppas att få komma till Kalgan innan dess. Annars skulle vi känna oss så övergivna då så många resa. I Kalgan är vi hemma, där blir det bättre, om nu huset går att bo i. (Det har varit använt av japanerna, sedan de beordrade Almblads att flytta ut). Vi ha inget hört från de våra i Kalgan. Hoppas att Ni alla är friska. Vi skall nog meddela när det blir möjligt för Er att komma upp till Ert fält igen. Låt oss bara hålla ut i bön och tro. Nog skall det ljusna om en liten tid. Hoppas vi snart skall både få och kunna sända brev igen.»

Peking, där våra missionärer sedan länge vistas, torde f. n. vara en ganska trygg plats. Peking har hittills alltid skonats under inbördeskrigen i Kina. Men våra kära mongoler uppe på steppen vistas kanske för närvarande i mycket orosfyllda nejder. Låt oss komma ihåg dem alla i våra förböner.

*

Vår missionär fru Elsa Skallsjös nya adress är: Luthagsesplanaden 36 B., Upsala.

Bokanmälan.

I EGNA HÄNDER. *Infödda medarbetare på svenska missionsfält.* Under redaktion av *J. E. Lundahl.* Lindblads förlag, Upsala. Häft. 7: 50.

Ännu långt efter det han med ålderns rätt kunnat unna sig någon vila, fortsätter den flitige och produktive missionsskribenten redaktör Lundahl att förse de svenska kristna med ny värdefull och inspirerande litteratur. Det nu föreliggande arbetet innehåller skildringar författade av svenska missionärer om några av deras bästa infödda medarbetare. En förträfflig bok. Den ger gripande och fascinerande inblickar i missionens innersta väsen. Den fyller en stor lucka i vår missionslitteratur. Läser man enbart om missionärerna och deras bedrifter, kan man lätt få den skeva föreställningen, att hednamissionen är ett utlänningarnas verk i främmande miljö. Men nu ser man, hur missionsverket ter sig omplanterat på inhemsk botten — bedrivet av resp. lands egna söner, när dessa vunnits för Gud. Det är rikt givande inblickar man på det sättet får, och det går upp för läsaren, att hednamissionen är något underbarare, djupare, rikare, än den föreställt sig, som enbart haft blicken riktad på de utländska arbetarne och deras verksamhet.

Mer än en av skildringarna läser man med verklig spänning — rika som de äro på dramatiskt stoff av hög klass. Icke alla uppsatserna nå samma nivå. Men boken är alltigenom lättläst samt erbjuder mycken omväxling. Ett 30-tal missionärer medarbeta. Skildringarna röra vitt skilda raser och nationer; man föres till Indiens myllrande skaror, till Kinas städer och byar, till Afrikas stammar och mångskiftande folktyper samt till Sydamerikas oändliga vidder. Ingen missionsvän som vill söka tränga in på missionsverkets heliga område och studera dess innersida bör försumma att ta del av denna i verklig mening högintressanta bok.

I samlingen är mongolmissionen värdigt representerad genom en gripande skildring av missionssekreterare Havermark om den kände mongoliske evangelisten Enke Billek vilkens minne alltjämt lever ibland oss.

J. M. O.

NÄR OCH FJÄRRAN. Högtidsnummer, utgivet av *Kvinnliga Missionsarbetare*. Pris kronor 1: 50 + omsättningsskatt.

En förnämlig julpublikation med ett intressant och omväxlande innehåll, som säkert kommer att mottagas med tacksamhet och glädje av missionens vänner. Berättelserna från de olika tegarna på Guds åkerfält äro alla ägnade att väcka och uppehålla missionsintresset.

HANS STJÄRNA I ÖSTERN. Svenska Missionens i Kina Förlag. Pris häft. kr. 2: —, kart. kr. 2: 50, klotb. kr. 3: 50.

»Hans Stjärna i Östern», Svenska Missionens i Kina kända julkalender, framträder även i år med ett gott och gediget innehåll. Särskilt gripande är missionsföreståndare Martin Lindéns skildring av den gamle missionsveteranen Carl F. Blom, som under det gångna året kallats till högre tjänst. Då man läser om denne Guds tjänares trogna tjänst allt ifrån tidig ungdom, om hans mod, hans tro, hans tillförsikt till Gud i alla livets förhållanden, föras tankarna osökt till de trons hjältar, om vilka vi läsa i Ebr. 11. Många andra värdefulla bidrag ha även lämnats av olika missionärer. »Hans Stjärna i Östern» för 1945 är därför en bok, väl värd att läsas, och vi tro, att den skall finna vägen till många missionsvänner.

Ljusglimtar från Mongoliet

Ljusglimtar från Mongoliet har med detta nummer avslutat sin 26:te årgång. Svenska Mongolmissionen är nu 48 år gammal.

Svenska Mongolmissionen har nu senast haft en mörk och tung tid, beroende på det japansk-kinesiska kriget, som tvingat våra missionärer att i förtid lämna det arbetsfält, där de utfört ett så idogt och av Gud välsignat kärleksarbete. Sent omsider se vi nu gryningen till en ny dag. I och med Japans kapitulation hoppas vi, att så småningom en ny fredlig ordning skall komma till stånd därute. Vi vänta, att Ljusglimtar från Mongoliet nästa år skall få bära bud om en stabilisering i de yttre förhållandena på vårt fält och i samband därmed en ny missionsperiod med nya välsignelser.

Redaktionen tackar sin läsekrets för oegennyttigt och uthålligt stöd i det gångna. Många av våra läsare ha blivit tidningens vänner, som hängivet främjat dess spridning. Endast så har Ljusglimtar kunnat år ifrån år öka sin upplaga. Vår förhoppning är, att våra vänner ej heller vid detta årsskifte skola lämna Ljusglimtar i sticket utan än en gång dra sitt strå till stacken.

Tidningen utkommer under år 1946 i samma format och till samma billiga pris — 2 kronor — som hittills. Ljusglimtar rekvireras endast genom Svenska Mongolmissionens expedition, Brunnsgatan 4, Stockholm. Med detta nummer av tidningen följer ett inbetalningskort, där också i likhet med föregående år plats är beredd för en extra gåva till missionen att insändas samtidigt med prenumerationen. Skriv namn och adress tydligt å denna blankett. Och prenumerera helst i god tid före jul!

Envar som samlar prenumeranter får vart sjätte exemplar gratis.

Den som samlar fem n y a prenumeranter får dessutom som extra gåva en synnerligen intressant och aktuell bok, den av redaktör Lundahl redigerade boken »I egna händer», där ett stort antal missionärer medverka med skildringar av bemärkta infödda medarbetare. Det är en bok, som i pressen fått ampla vitsord och som låter läsaren stifta en ingående bekantskap med en rad kända och märkliga gudsmän som Twoldo Medhen, Marcus Cheng och andra.

Ljusglimtar beder sin läsekrets att även vid detta årsskifte göra sitt bästa för tidningens spridning.

Stockholm i december 1945.

Redaktionen av Ljusglimtar från Mongoliet.

Allmänna Missionskonferensen för Ungdom (AMU) 1946.

Med freden kom de möjligheter till återuppbyggande och intensifiering av missionsarbetet, som vi så länge bett Gud om. På alla fält och hemma på alla samfundsexpeditioner arbetas det nu med villiga händer och tacksamma hjärtan. Behovet av en intensifierad insats från de ungas sida är stort. Därför kallas också kristen ungdom från alla olika läger ånyo till konferens, denna gång i Nässjö den 22—25 mars 1946. Motto blir detsamma som vid den första Allmänna Missionskonferensen för Ungdom i Stockholm våren 1944: Kristen Mission — Ungdomens sak. I den förberedande Organisationskommittén är missionssekreterare Martin Bergling ordförande och fil. kand. Gustav Haglund sekreterare. Adressen är Drottninggatan 55, III, Stockholm.

Influtna missionsgåvor.

Oktober månad		*Januari-oktober månader.*	
1944	1945	1944	1945
4.352: 38	8.498: 46*	73.074: 34	66 698: 60**

* Därav till hem- och utresor 2.341 : 75.
** Därav till hem- och utresor 11.311 : 87.

Redovisning.

Forts.

SEPTEMBER MÅNAD.

Kollekt Söderfors 36 kr; Kollekt vid syföreningen i Stockholm till Frideborg Svensson 13 : 95; nr 1947 T. o. N. F., Stockholm 50 kr; nr 1948 a Mjöhults syförening gm S. S., 65 kr; nr 1948 b K. M. A :s, Stockholm, pensionskassa till Gerda Ollén 143 : 75; nr 1949 N. R., Dalum till hem- och utresor 5 kr; Onämnd, Vänersborg 5 kr.

Summa Kronor 3.521 : 90.

OKTOBER MÅNAD.

Onämnd 10 kr; nr 1950 H. E., Nora 15 kr; nr 1951 E. K., Falkenberg, julgåva till G. Ollén o. D. Hansen 50 kr; Kollekt i Ebeneser, Stockholm gm M. H. 30 kr; Kollekt vid syföreningen i Stockholm till Frideborg Svenssons underhåll 12 : 60; nr 1952 A. A., Förslövsholm 5 kr; nr 1953

E. O., Tärnsjö till hem- och utresor 50 kr; nr 1954 A. M., Visby 1.000 kr; nr 1955 E. A., Borås 20 kr; nr 1956 Ask-Gryttinge mongolvänner gm I. S., Svalöv, till hem- och utresor 700 kr; nr 1957 A-L. T., Mjölby 50 kr; gm d:o I. F., Hok 2 kr; M. D., Stockholm för sept.—okt. 10 kr; Kollekt vid kvällssyföreningen i Stockholm 4 : 50; nr 1958 C. G., Klevshult 10 kr; nr 1959 M. L. Nettrabyhamn 5 kr; nr 1960 C. L. G., Storsjö till hem- och utresor 40 kr; nr 1961 L. P., Västertryserum »Tacksamhetsgåva på 70-årsdagen» till d:o 15 kr; nr 1962 H. T., Knippla till d:o 10 kr; H. S., Hässleholm 5 kr; nr 1963 »Onämnd» Lindesberg 100 kr; nr 1964 L. J., Sparrsätra 10 kr; nr 1965 »Sonja» 5 kr; Onämnd, Klevshult 5 kr; nr 1966 A. P., Upsala 40 kr; A. G., Upsala 17 kr; nr 1967 Betania missionsförening, Viken 100 kr; nr 1968 G. N., Lidingö till hem- och utresor 10 kr; nr 1969 O. G., Arvika till d:o 3 kr; nr 1970 Z. B., Trelleborg 25 kr; nr 1971 E. o. G. N., Ystad 10 kr; nr 1972 B. B., Lotorp 10 kr; nr 1973 R. O., Stockholm 25 kr; nr 1974 E. G., Mariestad 25 kr; nr 1975 F. L., Trädet till hem- och utresor 10 kr.

(Forts.)

Varmt tack till varje givare!

»Alla tungor skola bekänna, Gud, Fadern, till ära, att Jesus Kristus är Herre.» Fil. 2: 11.

Under Trettondagshelgen

anordnar

SVENSKA MONGOLMISSIONEN

missionsdagar för ungdom

I STOCKHOLM

under ledning av Pastor Anders Frostenson, vartill ungdom från när och fjärran hjärtligt inbjudes.

Lokal: Svenska Mongolmissionens expedition.

Anmälan om deltagande torde göras före den 20 dec. till Svenska Mongolmissionens expedition, Brunnsgatan 4, Stockholm, varefter utförligt program erhålles.

Deltagare från landsorten erhåller logi kostnadsfritt.

Ljusglimtar från Mongoliet

— 26:te årgången —

ORGAN FÖR SVENSKA MONGOLMISSIONEN.

Redaktör: *J. M. Ollén.* Ansvarig utgivare: *Magnus Havermark.*

Prenumerationspris kr. 2: — per år.

Prenumeration direkt genom expeditionen, Brunnsgatan 4, Stockholm.

Tel. 10 62 05. Postgironummer 51015.

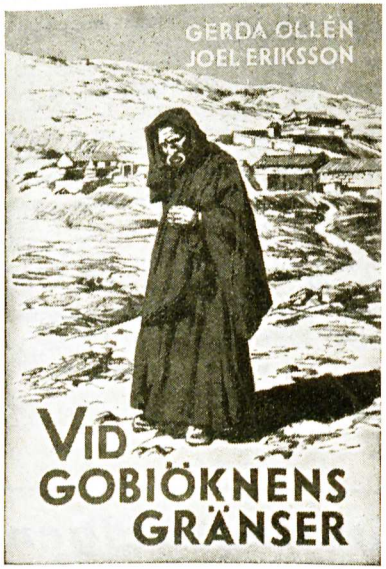

Lämplig julklapp.

Vid Gobiöknens gränser

Livsbilder ur Svenska Mongolmissionens historia

Av Gerda Ollén och Joel Eriksson.

Förord av Frank Mangs.

Köp till jul boken "Vid Gobiöknens gränser".

Ur recensionerna anföra vi:

"En utmärkt god och levande bok om det oändligt mödosamma missionsarbetet i Mongoliet."
Professor **K. B. Westman** i Sv. Missionstidskrift.

"Vi anbefalla varmt denna bok, som med sina åskådliga och gripande skildringar utgör ett värdefullt tillskott till svensk missionslitteratur."
Teol. dr. **Gunnar Dahlquist** i Sv. Kyrk. Missionstidning.

"Man gribes og opbygges av disse Skildringer."
Biskop **Axel Malmström** i Nordisk Missionstidskrift.

"... ett återupplivande av några av mitt livs oförgätligaste minnen. En högaktuell missionshistoria med gripande inblickar i kampen mellan ljus och mörker —. Boken är värd en vidsträckt spridning."
Pastor **Joh. Hagner i Missionstidningen-Budbäraren.**

"... saklig och lättläst—. Intresset stiger med varje kapitel — ett strålande bevis för Guds rikes kraft att omskapa människoliv. En god och värdefull bok som förtjänar den största spridning."
Missionär **Olov A. Johansson** i Vår Kyrka.

"... sannerligen en skildring mera spännande och full av äventyr än de flesta i vår missionslitteratur. Det är en god bok."
S. B i När och Fjärran.

Boken rekvireras direkt från Svenska Mongolmissionens expedition, Brunnsgatan 4, Stockholm, till ett pris av häft. kronor 4:50, inbunden kronor 6:—. Återförsäljare rabatt.

Svenska Mongolmissionens Förlag, Stockholm

Lindbergs Tryckeriaktiebolag, Stockholm 1945
75773

Två bilagor medfölja.

1-10.
Teol Tidskr

Ljusglimtar från Mongoliet

TIDSKRIFT FÖR SVENSKA MONGOLMISSIONEN

N:r 1	EXPEDITION: Brunnsgatan 4, Stockholm	Jan. 1946

De dödas nyårshälsning.

Vid denna tid för femton år sedan bad Ljusglimtar Svenska Mongolmissionens styrelses medlemmar att genom tidningen skicka en nyårshälsning till mongolvännerna.

Många av dem som då skrev — mer än hälften — är nu borta. Allas hälsningsord präglades av kärlek och nitälskan.

En av dessa, som lämnat oss, är pastor Fr. Peterson, formulerade sin hälsning så:

»För mongolmissionens vänner har det ofta varit att gå åstad gråtande och bära sitt utsäde. Så mycket vissare skall det då vara, att de, när tiden är inne, skola komma åter med jubel och bära sina kärvar — famnen full — i hans namn och för hans skull, till hans ära och vår gemensamma glädje. Gud, hjälp oss att ej tröttna. Det lönar sig att hålla ut.»

Vännerna som gått före tröttnade ej. De höllo ut. Må vi vandra i deras fotspår. En kort liten tid är oss ännu beskärd att verka det verk, som blivit oss ombetrott. Natten kommer, då ingen kan verka.

En annan av våra nu hädangångna mongolvänner skrev vid samma tillfälle:

»Kära missionsvänner, give Gud oss nåd att i hans kraft med förnyat allvar, i uthållig bön och med Jesu kärlek göra allt vad vi kunna, medan det ännu heter: 'I dag'; detta är min innerliga önskan för oss alla.»

Medan det ännu heter »I dag».